

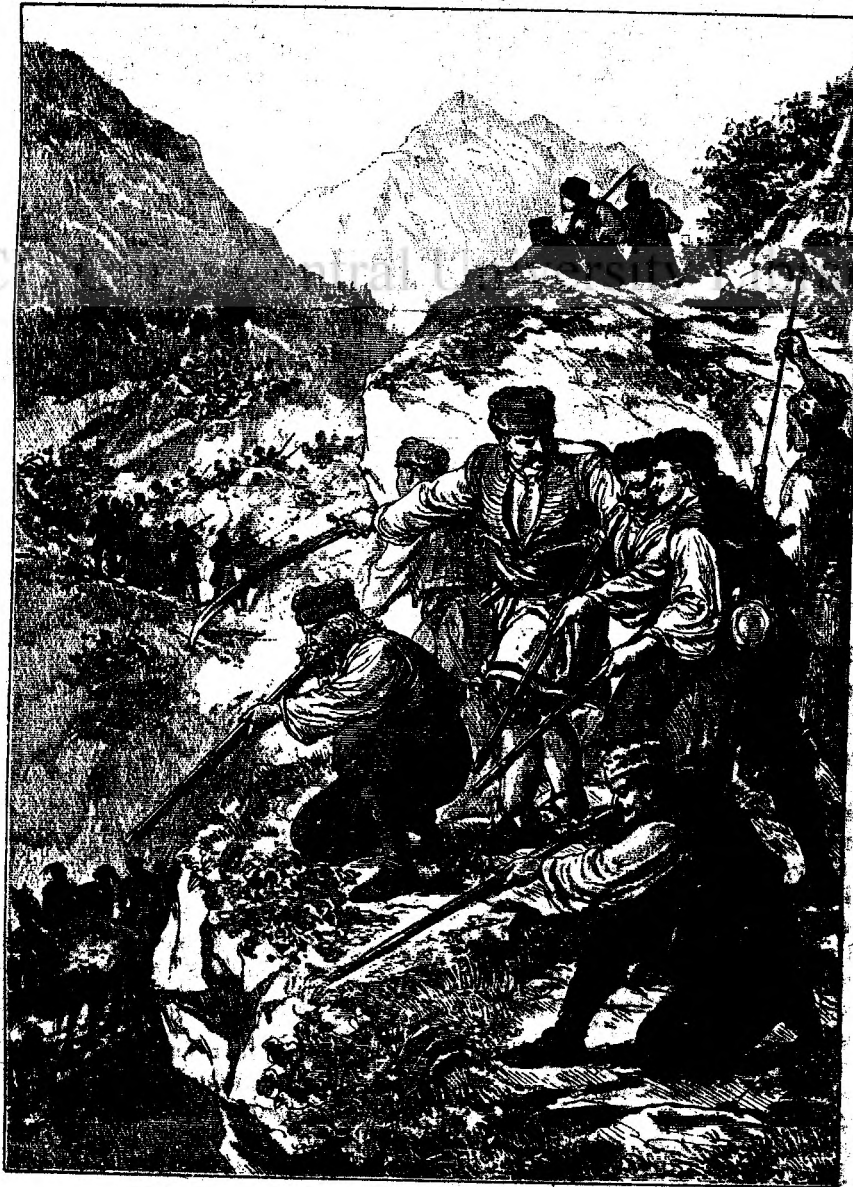
ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
8 Decembre st. v.
20 Decembre st. n.

Ess in fie-care duminica.
Redacțiunea in
Közép-utca nr. 395.

Nr. 49.

ANUL XXI.
1885.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Din luptele dela Piroș.

Cănele și cățelul.

— Fabulă. —

At imi sânt de urite unele dobitoce,
Cum lupii, urșii, leii, și alte câteva,
Care cred despre sine că prețuesc ceva,
De se trag din neam mare,
Aste-i o întemplantare:

Și eu pôte sânt nobil, dar s'o arēt nu-mi place.
Ōmenii spun adesea că 'n țeri civilizate
Este egalitate.

Tôte iau o schimbare și lumea se ciopleșce,
Numai pe noi mândria nu ne mai părăseșce.
Cât pentru mine unul, fieșce cine șcie,
C'o am de bucurie,

Când totă lighionă, macar și cea mai prōstă,
Căne sadea, imi țice, ēr nu domnia-vōstră.
Așă vorbiă dăună-ți cu un bou ōre-care,
Samson, dulău de curte ce latră fōrte tare.
Cățelul Samurachi, ce ședea la o parte

Ca simplu privitor,
Audiind vorba lor,

Și că nu au mândrie, nici capriții deșarte,
S'apropie indată,

Să-și arete iubirea ce are pentru ei:

— „Gândirea vōstră, țise, imi pare minunată,
Și sentimentul vostru il cinstesc, frații mei.“

— „Noi frații tei? respunse Samson plin de mândrie,
Noi, frații tei, potae?
O să-ți dăm o bătae
Care s'o pomeneșci!

Cunoșci tu cine sântem, și ți se cade ție,
Lichea nerușinată, astfel să ne vorbeșci?“

— „Dar țiceați...“ — „Și ce-ți pasă? te 'ntreb eu ce țiceam?
Adevērat vorbiam

Că nu iubesc mândria și că uresc pe lei,
Că voiu egalitate, dar nu pentru căței.“

Acēsta intre noi adesea o vedem,
Și numai cu cei mari egalitate vrem.

Gr. Alecsandrescu.

O scrisōre.

De Carmen Sylva.

Ah! ce clopoțire strașnică! Reu obicei! Da, da, viu
la moment! Abiă pot să pun jos lucrul din mână.
Și pe morți ar inviă acēsta. Da, da, etiă c'am sosit;
servitōrea nu-i acasă; trebuie să deschid singură. Ce?
Impărțitorul de epistole. Cine-mi scrie mie acuma? Cât
de mult n'am primit nici o epistolă, nici eu nu mai scriu.
Scrisōrea mi-i necunoscută; totuș mi se pare c'am
vedut-o odată. Sigilul e șters, ca și când s'ar fi făcut
in pripă. Numele localității nedescifrabil. Nici o mână
care a zăcut pe foia acēsta, nu ș-a dat mare trudă.
Ce pôte să-mi aducă? Sigur, un ce neplăcut!

Ah, e dela Sofia Lehn! Curios! Șese-pre-dece ani
nu ni-am mai scris, ce are să-mi spună acuma?

„Buna mea Agasta?”

„Vieta ne-a depărțat atât de mult de-olaltă, că
ne-am pierdut cu totul din vedere. Cine șcie, cât de
schimbată ne-am găsi reciproc? Scrisōrea ta din urmă
imi spunea, că ai o fetiță. De atunci aceea o fi deven-
ind o fată feciōră, in frumusea multor surori.

„Pruncii mei au murit tot afară de un băiat și o

fată. Pe acesta, pe fiul meu vreu, să-l trimit la A. și
să-l recomand bunetății tale. Dōră vei lāsă să cadă spre
el o privire de mamă și decă ț-oi mărturisī gāndul as-
cuns in adēncul sufletului meu, că dōră el nu va dis-
plăcē copilei tale, vei suride dōră, dar nu vei face din
cap disgustată.

„Atâte planuri am compus noi impreună cu plăcere
și acuma, după ce trăirăm o mare parte din viētă și
se arată niște fire de argint in părul nostru, ne intēl-
nim la aceeaș ocupațiune. Se pôte că nouele cetățuie
de aer vor dispărē intocmai ca cele vechi, sēu că dōră
vor fi mai trainice.

„Țini minte, că eu totdeuna voiam să iau de bār-
bat pe un Don Juan, bogat, uscăcios, palid, desgustat
de lume și de sine ēnsuș, pe care apoi eu să-l conduc
pe plaiul vieții; și mi-am căpētat un bărbat sântos,
tréz și cu obrați roșii. Tu doriai un bărbat blānd, cu
inimă bună și să fii primul și cel din urmă amor al
lui; și te-ai ales cu cel mai supērator om neliniștit și
bețiv de care s'a vēđut cândva. Eu imi doriai o par-
tidă strălucită, chiar și fără iubire și me 'namorai până
după urechi de unul sārăc, care inse, grație Domnului
— și consōrtei sale cruțatōre — ș-a căștigat o stāricică
frumōsă. Tu visai d'o colibă și d'o inimă și din iubire
pentru părinții tei luași un bărbat bogat, o bună partidă.
La mine amorul a scādut in grigi și 'n gāndurile de
tôte țilele; la tine dōră a venit după ce ai avut un copil.
Lipsa de copii resună in anii primi ca un ton tanguios
prin tôte scrisorile tale cari se rāriau din ce in ce mai
mult. După evenimentul plin de bucurie nu mai primii
nici o vorbă dela tine. Fericirea de mamă te-a cuprins
atāt de mult, că ai uitat tôte cele trecute, și eu imi
pot intipui, că asta ț-a fost o adevērată plăcere, după
ce ai așteptat-o timp atāt de lung.

„Cu o scrisōre lungă mi-ai face o bucurie fōrte
mare. Totdeuna ai fost mai bine dispusă pentru asta
de cât mine și de sigur vieta ta a fost mult mai bo-
gată și mai interesantă, de cât a mea, care cuprinde
multă stāruință și mult lucru, alt ceva nimic. Mai țini
minte, cât de naivă mai puteai să fii? Omul teu spul-
berat de bună sēmă ț-a cam ināsprit firea acēsta; cred
inse, că frumșea și ințelepciunea ta in urmă vor fi in-
vins. In vērsta nōstră, când copiii sânt mari, grigile
scad, câte un cēs linișcit de flecārie ne place dōră mai
mult cu condeiu de cât cu graiul, căci nu ne conturbă
nici espresiunea feței, nici intrebările celuiialt.

„Decă cineva scrie unei icōne de fantasie, numită
amică de copilărie și zugrăveșce niște amintiri vesele
ori triste; pôte să fie sigur de compātimirea cetitorilor.
Te rog dară, iubită Agasta, de o scrisōre lungă, fōrte
lungă și d'o primire prietinēscă a fiului meu, care par
că e tăiat din fața mea, deci nu-ți va părē ca un străin.
Credincioșă ta Sofie.“

Ah! trebuie să respund? Mai bucuros m'aș pre-
face, că n'am primit scrisōrea. Dar nu pot; băiatul are
să vie ș-o va intrebă. Decă nu-i voi spune adevērul,
atunci va scrie dēnsul și din audite cine șcie ce lucruri
are să scrie. Trebuie să-i scot numai de cât din minte
idea, că eu aș fi fost bogată; atunci dōră va renun-
ciă din capul locului la ideile de insurātōre, fără ca eu să
țic mai mult.

Pentru ce și trebuie să-și trimită ea fiul chiar aici?
Eu nu pot să umblu după el și să-l păzesc; la mine
are să vină dēnsul odată și mai mult nu. De asta sânt
sigură.

Timp pentru flecārire d'un cēs aș chiar avē. Ei
dorm. Mai pun o bucată de lemn pe foc și m'așēđ
chiar lângă sobă. Și lampa face puțină căldură. Așă —
coperitorul vechiu il pun pe picioare, contrar am să 'n-
ghet. Acuma e bine; condeiu este reu. Ei s'au jucat

astădi cu el, au mângit totă hârtia ce-am căpătat și, fresce, n'au mai curățit-o. Acesta e mai bun. E bine, in numele lui Dumnezeu :

„Mult iubită Sofie !“

Dar acesta e un început prost, după ce două-deci de ani nu ni-am mai scris. O altă colă :

„Pré buna mea Sofie !“

„Scrisórea ta mi-a făcut o bucurie cu atât mai mare“ —

Minciună. —

„câci aceea imi prevestește pe iubitul teu fiu.“

Érăș minciună. O flecărie fără grigi cu o prietină bêtirănă și étă două minciuni in đicerea primă !

„Imi pot intipui, cu câtă grige l'ai trage îndêrêt și din cauza acésta, cu ce plăcere dorești să-l aședi la inima unei prietine mame. Dar rătăcești in alegerea acestei prietine, nu pentru că n'aș iubi pe copilul teu cu credință séu pentru că nu l'aș vedé cu cea mai mare bucurie in casa mea, decât starea mea ar fi astfel, ca in aceea un tiner să se pótă aflá bine. Căci asta ar fi prima condițiune, spre a-i face o inriurire bună și norocósă, pe dênsul d. e. a-l ținé departe de acele societăți, de cari mai ales trebuie să-l temi și de cari se aflá multe in orașul nostru binecuvântat in bunuri lumești.“

Pân'aici e bine și nici n'ar trebui să mai adaug nimica, séu cel mult numai svatul bine cugetat, să trimită tinerul in alt loc. Căci, spre a povesti tóte cu demenuntul, trebuie să încep de departe. Dênsa-mi reamintéște tinereta nóstră, măritișul meu ! măritișul meu cu omul bogat, cu bețivul, cum đice ea. Mi-ar plăce să șcu, ce nu đice dênsa in scrisórea sa ! Unde am lăsat ? Aha !

„Orașul nostru binecuvântat... Eu, durere, am avut privilegiul să vedé mai de multe ori paguba, ce s'a făcut aicia bogăției, și încă din așa apropiare, in cât sórtea mea a fost ingreunată in modul cel mai greu. Tu vorbești de fire de argiut in pêrul teu. Inț'al meu albéța ca zăpada a intrat deja in lupta, care n'a încetat din tinerețele mele, in durerile care nu se vor sfêrși cât voi trăi !“

Unde să încep a povesti ? Să spun aici, că tonurile tânguioase din scrisorile mele n'au fost provocate numai prin lipsa de copii, că Reinhold nu m'a fericit de fel, că el a fost totdeauna atât de violent, dar violent fără cumpêt, in cât tremuram inaintea lui și de câteva ori m'am ascuns de el, așdind pașii lui.

Dênsul érá atât de frumos și tóte femeile priviau după el și vorbiau despre ochii lui frumoși. Buna Sofie érá nișel cam gelósă de mine și nu observá, că dóră tocmai Reinhold a fost acel Don Juan, pe care dênsa l'ar fi împăcat bucuros cu lumea. Tótă viéta mea am fost atât de próstă, și totdeauna numai după trecere de ani înțelegeam, ce se petrece in adevêr. Cât de mult a trecut, până ce observai, că Reinhold e gelos. După societăți el totdeauna érá atât de iritat și jumétate de nópte me tot certá. Mai țin minte, că in camera mea de toiletă, pe micul și albastrul divan, trăgându-și incet mânușile din degetele sale lungi și subțiri, imi đise că sânt cochetă, că am maniere rele și-mi intipuesc, că mai sânt frumoasă. Eu tocmai scoteam din pêr florile și acile și pêrul imi căđu pe umere ca o mantie.

„Să-l tai ?“ il întrebai și fôrfecile imi erau deja in mână. El sări in piclóre, apucá fôrfecile și le aruncá in colț. Érá atât de furios ; gândiam că me va bate și tremuram așa, încât trebui să șed. Atunci căđu in genunchi inaintea mea și inchinându și capul in brațele mele, începú a se acúsá pe sine ênsuș : „Om ticălos ce sânt, eu mai pot crede in nevinováție și curățenie ! Devin chiar brutal și tinera mea nevéstă tremură de

mine !“ Trebui să-l mângăi și el me numiá ângerul seu ocrotitor, cea mai bună parte a sufletului seu.

Cu altă ocaziune el imi făcú imputarea că nu-l iubesc de fel : „Decă m'ai iubi numai atăta, cum îți place tipul teu in oglindă, atunci mi-ai fi născut un băiat.“ Atuncia eu plânsei fôrte mult și me întrebai, cât de mare trebuie să fie amorul, ca să capêt un copil ? Decă aceea ce-mi arată el este amor, atunci mai bine rămâneam fără de el tótă viéta mea. Dar, ce mai scriu ?

„Nu spusei nimenui ce sufer și tonurile tânguioase din scrisorile mele au fost numai echo slab al cugetelor, cari me torturau đua și nópte. Eram pré tineră, lipsită de svaturi și nu voiam să introduc pe nimeni in misteriiile vieții mele conjugale. Gândiam că toți bârbații sânt astfel, căci Reinhold nicăiri nu me lăsá să me duc, ba-mi opri și prietinele și corespondințele, din geloșie.“

Istoriile ! Cât de multe ori cutieră dênsul tótă casa pentru rivalul intipuit, pe care a trebuit să-l ascund. „Dar eu vedé pe acela, care locuește in camera mea și care-mi instrăinează nevéstă !“ — Strigá el. Și servitorii nóștri erau mulți și curioși. Acuși i vedeam suriđend in secret și strimbând din nas. Ei nu ne iubiau ; căci Reinhold le tréntiá de cap talerele și sculele de mâncare și nu-i puteam apêrá ; sermanii gândiau, că eu i-am acusat la bârbatul meu, ceea, Dumnezeu scie, nici prin minte nu-mi trecea ! Eu nu doriám de cât pacea.

„Me opri din geloșie. Inse dênsul de multe ori érá absent ; nu totdeauna scieam unde a fost și vedeam numai că luá regulat parale din șatulă și nici odată nu le readucea.“

La început ómenii imi prețuiá și invidiau norocul, acuma sânt privită ca fălósă și arogantă, mai apoi ca estravagantă și toți plângeau pe strălucitul cavalier, care ș-a luat o femeie atât de puțin prezentabilă și fiind că el acasă nu mai póte suferi traiul, acum a ajuns la mésa de joc, spre a-și uitá acolo nenorocirea și spre a se amorti. Toți il găsiau pré vrednic de compătımire și pré cum se cade, căci nici odată nu se plângea de soția sa, ci suportá cu vrednicie sórtea sa !

„Inț'una din đile el vini acasă iritat grozav ; agitat fugi in sus și 'n jos și vorbiá de persecutorii sei cari il urmăresc pretotindene ; de odată scóse un răcnet infricoșat și căđu pe pământ cu spume la gurá.“

Trimit după medic, care atunci vini întâia órá in casá și la privirea mea cu frică întrebátóre, respunse cu întrebarea :

„Avut-a el și de altă-dată asta, dómná ? Trebuiá să me chiemi mai degrabă ?“

I respunsei : „Ba, acuma întâia órá ; ce-i asta ?“

„Un spasm, care probabil se va repêta mai de multe ori ; nu trebuiá să-l lași a eși fără pază.“

„Eu, doctor, cum pot asta ? El n'ar suferi.“

Doctorul se uitá la mine și nu đise nimica.

„Ce am avut ?“ întrebá Reinhold, vedându-se in patul seu.

„Ț-ai perdut presiúța. Pré mult te iritezi. Ar fi bine, să stai nișel acasă. De și te plictisezi fôrte, pentru sânetatea ta ar fi bine.“

In adevêr câteva đile remase el acasă ; se páziá măcar să se uite pe feréstă și de câte ori suná clopoțelul, i se făcea reu. De odată el deveni atât de blând și atât de gingaș cu mine, încât gândiam : L'am necunoscut, dênsul totuș e un om bun și me iubéște ! El se acúsá că m'a făcut nenorocită, dar de acuma inainte totul va fi altfel. „Nu me mai lăsá afară,“ đicea el, „tu ești mica mea Provedință, și nicăiri nu e atât de frumos ca la tine ! In adevêr ești încântóre, șcii tu

rii, deita mea, pe care te ascund gelos de tôte privi-
e, ca numai eu singur să te pot adoră!

Me luă in braț și se jucă cu mânil mele, pe
când el vorbiă așa și eu aprôpe nici nu me mai te-
meam de el, de și ochii lui rătăciau fără liniște.

Intr'aceea sosi o di, in care il făcui atent că el
ênsuș mi-a poruncit să-l rețin acasă, decă ar vré să
iêsă; înteu i dîsei g'umind și lingușind, apoi rugător
și tot mai serios. Atunci el de odată devini nespus de
violent, me 'mpinse înderêt, încât cădui, și el eși iute
pe use, fără să fi observat, ce a făcut; căci nu privi
in giur de sine. Cât de mult, grozav de îndelung re-
mase el afară! Cât de neliniștită eram și nu scieam ce
să fac! Când se rentôrse, eră palid și obosit și dîse, că
érăș a leșinat; dar nu voiă de fel să-mi spună unde, pe
stradă, la cutare amic sêu in club.

„Nu mai sciui! Pentru ce me 'ntrebi așa? De când
ești guvernanta mea?”

Câte odată. când el eră dus, viniau domni cari il
așteptau cu ôrele și cu cari dînsul avea niște scene
atât de agitate și apoi totdeuna câte un leșin.

„Timp îndelungat nu scieam. ce bôlă avea bărba-
tul meu și medicul nu voiă să-mi spună. Dar într'o
di găsi in diuar o descriere a epilepsiei.

„Atunci scieam ce are; dar el nu avea nici idee
de aceea, tocmai atât de puțin sciea, că de grozav eră să
privești leșinurile lui. O altă temere me cuprinse atunci,
când in starea, care mai de mult mi-ar fi făcut o bu-
curie nespusă, care inse acuma imi inspiră grôză de
môrte, medicul dîse! „Sărmanul copil!” Gândiă el la
mine sêu la mica ființă, pe care o purtam sub inimă?
Ori la amêndoue?

„Bărbatul meu se bucură fôrte, dar eră nerăbdă-
tor să me vedă așa suferindă, de și eu ascundeam de el
cele mai multe și propusei medicului, că ar fi bine să ne
ducem într'o baie cu totul mică și liniștită, a cărei
nume și descriere i plăcui într'un diar. Medicul făcui
din umeri și dîse, că nu mi-ar strică, presupunênd că
acolo voi găsi liniște. Inse de liniște nici vorbă nu pu-
tea să fie; âncă in pregătirile de cêlătorie me agită
necontenit și abia eram de ce dîle într'un loc, pretindea
să mergem in alt loc. Nici nu-mi mai despachetam
giamantanul!”

Cum putea să ședă cu ôrele ciocind într'un loc!
Imi dădui multă ostenelă să-l pot distră. Vorbii de vii-
tor, de iubitul nostru, care-l va ferici atât de mult.
Atunci el dîcea: „Da, da!” sêu se uită la mine câte
odată, ceea ce nu mai făcea aprôpe nici odată și dî-
cea: „Cât de slabă devii!” Pe sine ênsuș trebuie că
se vedea frumos, căci ședea jumătate de di inaintea
oglinzii și priviă in aceea; ba că-și peptenă barba, ba
că-și peria pêrul, sêu priviă unghiile frumoșe de pe
mânil sale albe și subțiri și apoi érăș își cufundă pri-
virea in oglindă, până când ochii lui deviniau tot mai
mari și mai intunecați. Adeseori imi întorceam capul
să nu mai vêd ochii aceia. Mi-adusei aminte, că odi-
niôră el a fost numit Don Juan și cređut spiritual și
amuzant, și acum ședea și se 'nholbă in oglindă și
nôptea se têrăia, până sub patul meu in leșinurile cele
mai inforătore. Mai totdeuna trimiteam afară pe servi-
torul seu, decă deviniă așa visător și i ajutai să se
imbrace, sêu mai bine stam o ôră sêu doue in cameră
și așteptam in tăcere, până când i pleznî prin minte
să se uite la mine; cel puțin atunci nu-l mai vedea
nimenea. ca să pôta povesti ôspeților din băi.

„Când in sfêrșit ne 'ntorceam cătră casă, nu eram
singuri in cupeu; mai ședea un domn acolo, câte odată
priviă pe Reinhold cu totul uimit, apoi își întorcea
privirea spre mine. Nu peste mult inse Reinhold de-
vini neliniștit; eu scieam ce are să urmeze, dar nu

aveam idee, cât de reu o să-i fie — trei casuri in
aceeaș di! Străinul nu dîcea nimica, ci imi ajută afa-
bil să ridicăm pe Reinhold de jos și să-l aședăm pe
divan. Numai odată dîse el: „Este acesta bărbatul dtale,
dnă?” Eu vedeam că dînsul me compătîmeșce.

Ah! nici odată, nici odată nu voi uită privirea
aceea! Eră prima privire de completă compătîmire cal-
dă, după atâția ani lungi de singurătate, in care am
fost singură cu nenorocirea mea, singură in lumea mare
plină de ômeni! Mi-aș fi intins bucuros străinului mâna,
dîcându-i: „Ajută-me!” Me mir și acuma, că n'am fă-
cut acêsta. Dôră a simțit și el acêsta; căci m' ajută
incât putea, fără grêtă, fără grôză de bôla urită. Inteu
cugetam, că el va usă de prima stațiune, ca să se mute
in alt vagon. Dar acêsta nu părui a-i pleznî prin minte;
contrar, el lăsă iute tôte perdelele jos, spre a ne scuti
de privirile ochilor curioși.

(Va urmă).

Epigramă.

(După Lebrun.)

- Mi-au furat... nenorocire!...
- Ah! te plâng, te plâng amar!...
- Tôte versurile mele!...
- Cât de mult plâng pe tâlhar!

Ioan N. Roman.

Medicul fără voie.

— Comedie in 3 acte de Molière. —

(Incheiere.)

Actul al treilea.

Teatrul înfățișeză un loc vecin al casei lui Geronte.

Scena I-a. LEON, IACOB.

LEON. Tatăl Sofiei nu me cunôșce, căci nu m'a vê-
đut nici odată ș-apoi hainele acestea de spițer și pe-
ruca, me pun într'o siguranță mai mare.

IACOB. Fără 'ndoială.

LEON. Tot cea ce doresc este, să știu câteva cu
vinte din medicină, ca să fiu spițer complet.

IACOB. N'ai necesitate, nu te teme, iți ajunge cu
hainele; nici eu nu știu mai mult de cât dta.

LEON. Cum!

IACOB. Să me ia dracu decă pricep ceva din me-
dicină; dta ești om cinstit și pot să-ți mărturisesc cum
mi-ai mărturisit și dta.

LEON. Ce! Nu ești medic?

IACOB. Nu, iți spun sincer; m'au făcut doctor fără
voia mea. Nu m'am amestecat nici odată in lucruri
așa științifice, căci n'am studiat de cât doue clase gim-
nasiale. Nu știu pentru ce le-a venit pofta să me facă
doctor? dar când am vêđut, că ei cu forța voesc să
fiu doctor, mi-am luat hotărîrea să le fac astă plăcere;
și s'a respândit vestea prin tôte părțile, că vindec ori
ce bôle, așa că nu e bolnav la care să nu fiu chemat.
Nu-mi pare de loc reu, căci cășcig o mulțime de bani,
dar nu-mi mai dau pace tótă ziua... Dar étă doi ômeni,
cari ne ficșeză; de sigur vin să me chieame eră la vre
un bolnav. Vin spre noi. Du-te de me așteptă in apro-
pierea casei lui Geronte; me întorc îndată.

Scena a II-a. STEEAN, PETRIȘOR, IACOB.

STEEAN. Venim domnule la dta eu și...

IACOB. Ce s'a întâmplat?

STEFAN. Nevêsta mea Marie, muma băiatului ăstuia, este bolnavă în pat de șese luni de zile.

IACOB *intînd mîna ca să capete bani*. Ce vreți să-i fac?

STEFAN. Am vré, domnule, să ne dați vre-o doctorie ca să se vindece.

IACOB. Trebuie să știu de ce suferă.

STEFAN. E bolnavă de ipocrisie, domnule.

IACOB. De ipocrisie?

STEFAN. Da, adecă este ămflată peste tot și se ăce eă i-a intrat în trup o mulțime de serioșitate și că în ficat, în inimă și 'n plămâni, în loc de sânge, are numai apă; la fie care două zile are friguri cu dureri în picioré.

IACOB. Mai departe, mai departe, spune!

STEFAN. Venim să te rugăm pentru ajutor.

IACOB. Nu pot acum, n'am vreme.

PETRIȘOR. Domnule, mama e bolnavă fôrte reu, îi aducem cinci franci, ca să ne 'nveți ce să-i facem.

IACOB *luând banii*. Da, acum pricep. Etă un băiat care vorbeșce lămurit. ăci că muma dtale e bolnavă de hidropisie, că tot corpul îi este ămflat și că are friguri cu dureri în picioré?

PETRIȘOR. Da, da, da, tocmai după cum ăci, dle.

IACOB. Pe dtă te 'nțeleg, dar pe tata dtale nu, căci nu șcie să vorbescă. Vrei să-ți dau medicamente pentru ea?

PETRIȘOR. Da, domnule doftor.

IACOB. ăine, să-i dai bucata asta de brănză.

PETRIȘOR. Brănză, domnule?

IACOB. Da, brănză, preparată numai cu aur și cu petre scumpe.

PETRIȘOR. Domnule! Îți vom fi recunoscători; ne ducem să-i dăm îndată.

IACOB. Duceți-ve și decă va muri, să o ingropați cu mare pompă.

(Cortina cade.)

Scena a III-a. Tabloul al II-lea.

Teatrul infățișeză odaia lui Geronte.

GERONTE. LUCA.

GERONTE *strigând*. Luca! N'ai vėđut pe doctorul nostru?

LUCA. Ba da l'am vėđut și eu și nevêsta mea.

GERONTE. Apoi decă l'ai vėđut, unde este?

LUCA. Nu știu, dar trebuie să fie p'aci.

GERONTE. Du-te de veđi ce face Sofia?

(*Luca ese vorbind singur.*)

Scena a IV-a. IACOB, LEON, GERONTE.

GERONTE. A! Domnule, tocmai acum iatrebam de dtă.

IACOB. Priviam în curte la suprafața heleșteului de pești. Frumos heleșteu într'adevăr! Dar... ce face bolnava?

GERONTE. Ii este mai reu de când i-ați dat medicamentele.

IACOB. Atât mai bine. Acesta este un semn că au efect.

GERONTE. Da, dar efectul e reu, ér nu cum me așteptam.

IACOB. Nu ve temeți, am medicamente, cari lecușc ori ce reu; aștept numai să-i vină agonia.

GERONTE *arătând pe Leon*. Dar cine este domnul?

IACOB *făcend semne cu mîna ca să arete că este spișer*. Este...

GERONTE. Ce?

IACOB. Acela...

GERONTE. Cine?

IACOB. Care...

GERONTE. Te 'nțeleg, te 'nțeleg.

IACOB. Fiica dtale va avé necesitate de el.

Scena a V-a. SOFIA, GERONTE, LEON, ANICA, IACOB.

ANICA *cătră Iacob*. Domnule, domnișóra voeșce să se preumblare puțin.

IACOB. Asta se pôte, că îi va folosi aerul curat. Domnule spișer, du-te de-i pipăe pulsul și-o insoțeșce la preumblare. (*Iacob trage pe Geronte în colțul teatrului, îi pune o mână pe umăr ca să nu pôtă întorșce capul în partea, în care e Leon cu Sofia. Vorbeșce lui Geronte*) Domnule! este o întrebare curiosă între toți doctorii: decă femeile se vindecă mai ușor de cât bărbații? Te rog să ascuți ceea ce îți voi spune. Unii ăic că nu, ér alții ăic, că da. Eu ăic da și nu, din aceste două dtă poți să-ți alegi. Tot astfel precum sôrele aruncă razele sale, pe concavitătea pământului, este și pătura omului, una... (*la parte*) Nu știu, ce dracu să-i mai spun. Una...

SOFIA (*lui Leon*). Nu; nu pot să-mi schimb hotărîrea.

GERONTE. Auđi! Sofia vorbeșce! Ce minune! Ce doctor admirabil! Cât îți sînt de recunoscător, domnule! Cum să-ți mulțămesc pentru un serviciu așă de mare?

IACOB (*plimbându-se repede și făcendu-și vînt cu peleria*). Etă o bôlă care mi-a dat mult de lucru.

SOFIA. Acum pot vorbi tată și acêsta numai pentru ca să-ți spun, că nu voi lua de bărbat de cât pe Leon. Inzėdar te incerci să-mi dai pe Horațiu.

GERONTE. Dar...

SOFIA. Nimic nu me pôte impedeacă.

GERONTE. Cum?

SOFIA. Tôte vorbele dtale sînt inzėdar.

GERONTE. Decă...

SOFIA. M'am hotărît.

GERONTE. Voiu...

SOFIA. De geaba te incerci.

GERONTE. Dar...

SOFIA. Inima mea nu se va supune dorinței dtale.

GERONTE. Am...

SOFIA. Mai bine voiu intră într'o mănăstire, de că să iau pe un bărbat ce nu-l pot suferi.

GERONTE. Inse...

SOFIA (*cu vioiciune*). Nu, cu nici un preț. Nu te mai incercă inzėdar. M'am hotărît.

GERONTE. Ah! Ce vorbe! Ce vorbe! Nu e cu puțință să i se opue cineva. (*Cătră Iacob*) Die, te rog, fă-o ér mută.

IACOB. Nu pot acêsta, cel mult să o fac surdă, decă voiți.

GERONTE. Ba-ți fôrte mulțămesc. (*Cătră Sofia*) Dar te gândești tu la ceea ce vorbești?

SOFIA. ă-am spus că tôte sînt zėdarnice.

GERONTE. Ei bine! Te vei cunună cu Horațiu chiar mâne.

SOFIA. Mai bine mă cunun cu môrtea.

IACOB (*cătră Geronte*). Domnule, opreșce-te; eu voi vindecă și acêstă bôlă. Este o bôlă de creeri, de care suferă de mai mult timp, după cum mi se pare; eu am la mine medicamentul ce trebuie să-i dau.

GERONTE. Ôre vei reuși domnule să vindecă și acêstă bôlă? Oh! Îți voiu fi recunoscător!

IACOB. Da, las pe mine, am doctorii pentru tôte și apoi spișerul ne este la îndemână. (*Cătră spișer*) De o-camdată domnule să te preumbli cu dșóra până se va mai linișci, apoi vei prepară medicamentul, ce-ți voi spune. (*Incet lui Leon și Sofiei*) Luați-vé catrafusele

și fugiți cât mai îngrabă. (*După ce au eșit amândoi a-
dică Leon și Sofia.*)

GERONTE. Și crezi că vei face ceva, domnule doctor?

IACOB. Nici nu 'ncepe indoiială.

GERONTE. Să dea Dșeu! Dar nu cred.

IACOB. Vei vedea.

Scena a VI-a. GERONTE, LUCA, IACOB.

LUCA *intrând spărit.* Domnule, domnule! Dșora Sofia a fugit cu Leon, cu spăterul. Domnul doctor le-a înlesnit fuga.

GERONTE. Cum? m'a înșelat astfel? Iute după un comisar de poliție. A! trădătorule, d'ăștia mi-ai fost? Ei lasă! Vei vedea ce te așteptă. (*Geronte ese.*)

LUCA. Pe viața mea, am să te spânzur. Nu te mișcă că te omor.

Scena a VII-a. MARIA, IACOB, LUCA.

MARIA. Ah! dōmne! abia găsii astă casă! Spune-mi ce face doctorul, pe care vi l'am recomandat?

LUCA. Êtă-l va fi spânzurat.

MARIA. Cine? Bărbatul meu spânzurat? Ei! Dar ce-a făcut?

LUCA. A mijlocit să fure pe fiica stăpânului nostru.

MARIA. Ei scumpul meu bărbat! Adevărat că te vor spânzura?

IACOB *tremurând.* Tu veți pré bine! Ah!

MARIA. Și tu o să te lași să te spânzure în fața atător ômeni?

IACOB. Dar ce pot face?

MARIA. Veți? Așă-ți trebuie.

IACOB. Plécă, căci mi se rupe inima, când me gân-desc că vei rămâne vėduvă.

MARIA. Nu te mai îngriji, căci îndată ce te vor spânzura, me și mărit.

IACOB. Ah! ah! ce inimă de fer! Dar plécă, cel dūțin să nu me veți spânzurat.

MARIA. Ba voi rămâne aici să te incuragiez când îți vor pune ștrėngul.

IACOB. Ah! grozavă nepăsare.

Scena a VIII-a. GERONTE, MARIA, IACOB.

GERONTE. Comisarul va veni numai de cât ca să te pună la un loc de siguranță.

IACOB (*ingenunchiând.*) Vai de mine! Nu s'ar puté înlocui pedėpsa asta cu o bătae ôre care, cu câteva lo-vituri de baston?

GERONTE. Nu, nu. Judecătorul va ordonă pe... Dar ce vėd? Sofia cu spăterul, cu Leon?!

LEON. Domnule Geronte, și-am adus pe Sofia. Aveam planul să fugim împreună, dar lucrurile s'au schimbat. Voesc să o iau pe o cale mai onestă. Am primit chiar în momentele acestea o scrisóre, în care mi se anunță mórtea bėtrănilui meu unchiu, care me lasă moșteni-tor averilor sale.

GERONTE. Virtutea dtale și o laud și-ți dau pe Sofia cu cea mai mare bucurie; mâne chiar va fi logodna.

IACOB (*în parte.*) În fine scăpai cu față curată.

MARIA. Pentru că nu vei mai fi spânzurat, multă-meșce-mi că ai fost și medic, căci eu și-am făcut acéstă onóre.

IACOB. Da? Tu mi-ai făcut onóre cu vre-o doue-deci de bastōne pe spinare? Fie, îți ert loviturile de bastōne, în considerația demnității la care m'ai ridicat; dar de-acum înainte trebuie să trăim în pace, căci res-bunarea unui medic este mai mare de cât resbunarea unei femei.

(Cortina cade.)

Tradusă de

N. Iorgulescu.

Puterea colorativă a limbii.

După I. Revický.

Decă voim să ne intipuiim cum s'a format în intunerecul timpurilor necunoscute limba, n'avem de cât a ne îndreptă observările asupra copiilor, când ei încep deja a vorbi.

Fără indoiială limba intru început din astfel de sunete, asemenea gângăvirii, s'a dezvoltat și-i sigur că eră mult colorativă, în ceea ce privește sunetul, precum o veți acésta la copii, cari pe neștiute coloréză cu a lor cuvinte geminali, — eră noi, să ne pricepă mai ușor asemenea cu cuvinte geminali le vorbim. Tata, mama, pipi ș. c. l. tot prin duplicarea aceleiaș silabe se imprimă în memoria copilului. D. e. în loc de „mamă” n'ar puté dice „pipi”, de vreme-ce prin „i” în tōte limbile ce-i mic, ce-i de glumă se exprimă; așă cuvėntul „mic” mai tōte limbile cu „i” îl exprimă: *μικρος*, minor, minimus, kicsi, little, petis, winzig, picciolo, malichi etc.

În o poesie a lui Lirgg asemenea „i” se înrebuin-téză pentru numele de mușce, ce ocur acolo (Pirbiziris, Zipplipis).

Firesce acésta putere colorativă la copii e lipsită de conștiință și nu lucréză de cât după anumite legi ale naturii, așă în cât o anumită simțire, o anumită influință asupra simțurilor s'eu a nervilor, se exprimă prin sunete corespundėtore. Așă e „eu” vocală plăcu-tului, a dulcelui, „a” a ce-i serios și „i” a ce-i comic.

Inse nu numai vocalele, ci și consunătorele colo-réză. De es. „i” însemnă s'eu mai bine dicend exprimă mōle, delăsat, — până ce r, p, s, t, c din contră: tare. De es. ne pōte servi descrierea calului impacient la Búrger:

Der rappe schart, es klirt der sporn.

Decă am esamină limbile, ar apără cumcă cuvinte-tele vechi, bună ôră verbele ce exprimă sunetul, tot-odată și coloréză ceea ce exprimă cu privire la însem-nare. Așă: a rincheză, a băună, a rāngi, a suflă.

Dar cine le-a enumeră tōte!

„Nu mai puțin exprimă simțemėntul momentan in-teriecțiunile. O — tonul fiorului, a grōzei; — vai — a durerii șcl.

Ba limba tot așă pōte coloră și starea sufletului ș-a obiectelor. La acésta inse, afară de puterea colora-tivă a literelor nu arare ori se recere și alt ceva și limba e constrinsă a recurge și la alte mijlōce. Spre acésta i servesc cuvintele geminali, aliterațiunea și rima.

Poetul, adevărat artist al limbii, încă și mai mult pōte coloră, mai vėrtos decă considerăm, că spre acést scop el mai are la dispozițiune un puternic mijloc: rit-mul, metrul. Nenumerate-s exemple, cât și cum pōte exprimă ritmul.

Silabele scurte exprimă repedime. Bėtrăanii, pentru a exprimă ceva serios, maiestos, dureros, mereu spon-deu amestecau în hexametrul; — din contră: voinđ să exprime ceva repede, pe cât se putea, la dactil stăteau, cum ne arată cunoscutul vers ce începe cu „quadru-pedante...”

Mai apoi spre exprimarea a ce-i neașteptat, so-lemn s'eu surprindėtor, bėtrăanii, în compunerea piciorului a 5-lea în contră regelui se serviau de spondeu. Așă Virgiliu în hexametrul seu: *Constitit | atque ocu | lis Phrygia | agmina | circum | spexit.* spondeul în a-mėndoue locurile privirea mai mult de cât simțibil o co-loréză.

Tot ei, bėtrăanii, voinđ să exprime ceva comic, he-xametrul îi terminau cu monosilabă, s. es. „Parturiunt montes, nascitur ridiculus mus,” unde afară de acea cuvėntul ultim încă e și rimă cu cel dinaintea lui

Ritmul și literele, una ca alta, frumos colorază în următorea strofă a lui Bürger :

„Wol schwellen die wasser, wol hebet sich wird ;
Doch winde vergehen, doch wasser verrint.
Wie wind und wie wasser ist weiblicher sinn,
So gehet, so rinnet dein lieben dahin.“

În vers pôte coloră tot cuvântul, tötă litera, nu-mai artistul să fie de acea trébă.

Alegerea și culegerea vocalelor și a consonătoarelor, cum pot ele da vorbirei chiar acel ton, și acea colóre, de care e lipsă: spre această fie-ne ertat a mai aduce câteva exemple !

Die schollen rollten stoss auf stoss. (Bürger).

Heal holy light. (Milton).

Si fractus illabatur orbis . . . (Horațiu).

„Spândurați-l ! înțepați-l ! tăceți-l ! dați-l în foc :“
(Negruzzi în Apr, Purice).

În refrenul începător cu Dahia, dahia . . . a poeziei Goethe — intitulată Mignan — litera „i“ cât de frumos, cât de la înțeles exprimă dorul sermaneii tigrance :

Dahin, dahin
Möcht' ich mit dir, oh mein ge iebter ziehn !

C'un cuvânt: limba, acest admirabil instrument și scump privilegiu al omului, de o potrivă e în stare să exprime singură ceea ce exprimă și pictorul și artistul în musica, — și decât o întrebuițeză un poet adevărat, putem să avem idee de musica sferelor.

Felician Bran.

Audirea colorată.

De câți-va ani, atențiunea fiziologistilor și-a medicilor a fost atrasă asupra unui fenomen în virtutea căruia un sunet, în loc d'a produce numai o impresiune după cum se întâmplă în starea normală, dă naștere și la o percepțiune luminosă și face să se vedă o colóre ce este constantă la multe persoane. Sânt indiviți cari, îndată ce un sunet ore-care le vine la ureche, zăresc o colóre roșie, alții o colóre verde, alții o colóre galbenă, etc. În această privință găsim în un dijar italian următorele amănunte :

Acest fenomen ciudat, căruia s'a dat numele de audirea colorată, a fost semnalat pentru întâia oră în Germania de Nussbaumer. Acesta, jucându-se într'o di cu fratele seu mai mic, atârname de niște fire de ață un cuțit și o furculiță. Ori de câte ori aceste obiecte se loviau, produceau un sunet, și în acelaș timp Nussbaumer zăria o colóre. De atunci se ocupă cu studiarea acestui fenomen și recunoscă că la el sensațiunile acustice erau însoțite de sensațiuni vizuale și că la fie-care sunet corespundea o sensațiune colorată constantă. Diversele sunete se traduceau, când printr'o colóre albastră, când printr'o colóre negră seu galbenă.

Fenomenul audirii colorate a fost observat și studiat în Elveția de dd. Bleuler și Lehmann, din Zurich ; în Franția, de d. Baraton ; în Belgia, de d. Pedrono ; în Italia, de dd. Lussana, Grazzi și Franceschini. D. Lussana a constatat că la un bolnav pronunțarea vocalelor *a i o* și *e* determină succesiv vedera colorilor negră, roșie, albă și cenușie. El a publicat observarea unui studinte în medicină care vedea vocea de bas negră, cea bariton cafenie, cea de tenor cenușie deschisă.

Vocea de femeie eră cafenie în notele de sus, cenușie deschisă în notele de jos și roșie în notele de

mijloc. Vorba presintă asemenea diverse colori, variând între colóre albastră și roșietică.

Proporțiunea indiviților având audirea colorată ar fi indetul de considerabilă, decât ne am raportă la cercetările dlor Bleuler și Lehmann din Zurich, cari, observând 596 indiviți, a găsit 66 având această particularitate. Din acești 76, 44 erau bărbați și 32 femei.

Din observațiunile publicate până aci urmedă că, pentru ori-ce persoană având audirea colorată, fie-care sensațiune acustică : sgomotul, sunetul, vocea, acordul, etc., se traduc printr'o colóre roșie, verde, albastră, galbenă etc.

Un sgomot ore-care determină o imagine colorată care este închisă, cenușie seu negră, pentru a dice astfel nedeterminată, ca și sgomotul ce a produs-o. Decă sgomul este mai mare, colóreă va fi mai deschisă, fără a schimbă cu tôte acestea nuanța.

Doctorul Grazzi citéză casul unui esteric care avusesse deja turburări de ochi și care vedea o linie verde ori de câte ori trecea o trăsură pe dinaintea casei sale.

Vorba, convorbirea ordinară se traduce printr'o colóre puțin accentuată, care este în general aceeaș pentru fie-care persoană. Cu tôte acestea, există variațiuni ale acestei colori, datorite impregiurării că fie care vocală produce o colorațiune mai mult seu mai puțin strălucită, după cum este mai mult seu mai puțin sus.

Astfel *u*, care este vocala cea mai de jos, determină colóreă cea mai închisă, pe când vocalele *a* și *o* dau o colóre mai vie. Cât pentru consune, afară de cele șuerătore, ele nu se traduc de cât printr'o sensațiune colorată forte slabă. Decă inse vocea se aude bine, de exemplu, în cântare, ea va puté să determine o sensațiune mai bine caracterisată din punctul de vedere chromatic ; colóreă sa remânând aceeaș, va fi mai mult puțin vie.

Cu cât vocea se urcă, cu atât colóreă este mai vie, ori cum ar fi tonul : maior seu minor.

În cor, vocile păstrează colóreă lor particulară ; cele cari sânt mai dominante au colori mai vii. Nu se găsec doue colori asemeni, după cum nu există doue voci asemene ; ele pot să aibă multă asemănare, dar va fi totdeuna o mică deosebire de nuanță.

Cea ce șiserăm despre vocea cântată, se aplică și la notele musicale. În adevăr, fie-care din ele se traduc printr'o colóre cu atât ma vie, cu cât ea este mai sus.

Cu tôte acestea, nu trebuie să credem că fie care notă are o colorațiune proprie, căci notele vecine s'a-sămână între ele păstrând câteva trăsături deosebitore.

Un acord provocă o amestecătură colorată care se confundă astfel în cât nu este perfect ; decât inse acordul este disonant, ori cari colori se despart alternativ pentru a predomină fie care la rândul ei când ele sânt produse.

Pentru că tonul aici n'are nici o acțiune asupra produțiunii imaginii colorate, singura urcare a notei lucréză asupra colórei. Acesta este lesne de demonstrat prin transpozițiunea bucății de musică de la un ton la altul ; colóreă nu se schimbă ; ea devine numai mai mult seu mai puțin viuă, după cum tonul este mai mult seu mai puțin urcat.

Urcarea produce un efect analog asupra colorațiunii propriie a sunetului ; decât acesta este tare, colóreă este mai bine caracterisată ; decât este slab, colóreă este mai puțin caracterisată. Cu totul inse altmintrelea este în ceea ce priveșce timbrul.

În adevăr, timbrul este care determină colóreă ; în fie care instrument, aceeaș bucată de musică va da o colóre deosebită.

Astfel cutare bucată, care, cântată din clarinetă, va păré roșie, va deveni albastră fiind cântată din clavier.

Un orb, studiat de doctorul Grazzi, vedea sunetul trompetei de colóre roșie.

Un profesor de retorică, observat de d. Pedrono, dicea că vocile plăcute îi păreau galbene.

In fine, fie-care instrument are o colóre proprie și constantă, colóre datorită timbrului său; cele-lalte doue calități ale sunetului, urcării notei și intensității, nu lucrează de cât asupra nuanței, colórei produsă de timbru.

Au fost emise diverse teorii pentru a explica acest fenomen atât de ciudat al audirii colorate. Se pòte spune cu siguranță, că aici nu este de cât o esagerare a unei stări normale și că o asemenea relațiune între aud, vedere și tóte sensațiunile există in mod regulat. Ea este inse d'ordinar atât de slabă, in cât nu este zărită.

R.

Ceva despre parfumerie.

Etă câteva date interesante asupra parfumeriei moderne in Francia:

Esistă la Caunes un parfumar care, numai el singur, întrebuintează pe fie care an 70,000 kilograme de flori de portocali, 6,000 de flori de *cassis*, 70,000 de trandafiri, 16,000 de flori de iasomie, 10,000 de micșunele și 4,000 de chiparóse.

Nu vorbesc aci de cât de florile principale.

Cineva își va puté face o idee de importanța culturai florilor destinate parfumeriei, când va citi ceea ce urméză:

Pentru a avé dece kilograme de foi de trandafiri, trebuie cinci mii de trandafiri cari ocupă o întindere de 1,800 metri pătrați.

Trei-đeci de mii de rădecini de iaso mie, cari ocupă o întindere de 15,000 metri pătrați, nu dau de cât 1,000 kilograme de flori.

Trebuie 5,000 pătrați de teren plantați cu micșunele, pentru a recoltă pe an 1,000 kilograme de flori.

Se recoltează la Nisa și la Caunes 25,000 kilograme de micșunele, cari produc 6,000 kilograme de esență curată, dar care, in urma unor manoperi și preparări mai mult séu mai puțin leale, dau 12,000 de oliu séu de pomade.

Nisa produce 200,000 kilograme de flori de portocale; Caneus și impregiurimile sale, calitate superióră, 430,000; 18,000 kilograme de flori de cassie.

Legalmente, Caunes, Grasse și Nisa nu pot fabrică mai mult de 465,000 litri de apă de flori de portocale curată, și cu tóte acestea se esportéză mai mult de un milion de litri de acéstă apă.

Doine și hore.

— Din giurul *Albacului* și al *Vaşcoului*. —

XII.

Cât fu postul lui Crăciun,
Mâncai pită cu ajun,
Dór imi capét bărbat bun;
Bărbatul ce-am căpétat
Și nópte să fiu mâncat,
Tot mai bun mi s'ar fi dat;
Când el ride și glumeșce,
Par că tună și trezneșce
Și când i-i cu voia bună,
Par că fulgeră și tună.

XIII.

Fă-me mândră și pe mine,
Fă-me brău pe lângă tine;
De ț-a păré brăul greu,
Fă-me lumină de seu
Și me bagă 'n sinul teu;
De-i vedé că me topesc,
Scóte-me din sin afară,
Fă-me lumină de cэрă
Și me pune subsuóră.

XIV.

Asta véră la ispas
Fost am tinerel și gras,
Dar acum la ce-am remas,
Pe trudă și pe necas!
Astă véră-mi eră bine,
C'aveam mândra lângă mine,
Acum vai de capul meu,
Nu-mi đice: drăguțul meu!

XV.

Așá-a đis frunđa de plop,
Că dragostea nu-i noroc,
Numai chiar pară de foc:
Așá-a đis frunđa din vie,
Că dragostea nu-i moșie,
Ci alén și dușmănie

XVI.

Horire-aș, horile-mi plac,
Horile mele nu-s bune,
Că trag tot amărăciune
Și n'am cătră cine spune.

XVII.

Cine me ginere 'n casă,
Nice-i slugă, nice-i gazdă,
Numai rumpere de óse,
Nice slugă pe simbrie.
Nice gazdă pe vecie;
Nóptea păzeșce de boi,
Điua trage in nevoi.

XVIII.

Védendu-me prunc sárac,
Căutai slugă să me bag,
Stăpánele tare-mi plac,
Stăpánii simbría-mi trag.
— Stăpáne, lumina mea,
Nu trage simbría mea,
Mânce-ți casa pustia
Și muerea orbía,
Feciorul cătánia,
Pe tine ología,
Să te pórté 'n tileguță
Și să víi la ușa mea,
Dup'o cójé de mălăiu!

XIX.

Tineréță cum te-aș vinde,
Numai de te-aș puté priade,
Că mâncatu-s de străini,
Ca érba de boi betráni;
Că mâncatu-s și de-ai mei,
Ca érba de boi șurei.

Schimbarea călindarului.

În România s'au făcut mai de multe ori încercări pentru schimbarea călindarului vechiu cu cel nou. Se știe că principele Cuza a voit să introducă înșuș călindarul nou, înse n'a izbutit. Tot ce s'a putut face, este, că la poștă, telegraf, căi ferate și doră la ministerul de finanțe, se servesc de călindarul nou.

„Românul” care a stăruit mai de multe ori pentru această schimbare, publică o corespundință din Viena sub titlul „Călindarul anului viitor”, din care reproducem următoarele șire:

„Duminica Paștilor va fi la 13 (25) Aprilie, atât după călindarul Iulian cât și după cel Gregorian; va să dăcă că ortodocșii și catolicii vor serbă învierea în aceeași zi. Această coincidență ne-ar procura éráși ocasiunea (dăcă am voi să profităm de dănsa) d'a ne lăpădă de greșitul nostru calcul al timpului și d'a adoptă rectificatul călindar Gregorian.

Astăzi nimeni nu mai pôte contestă, că reforma călindarului a fost o îmbunătățire și o necesitate, îndreptând o greșală vedită și că diferența de două-spre-dece zile care există astăzi și care la introducerea reformei a fost numai de deuce zile, se va tot mări în viitor, crescând la fie-care patru secole cu câte o zi. Nu pôte exista nici un cuvânt raționabil d'a nu îndreptă o eróre recunoscută, căci numai un smintit stăruiește în greșitele sale păreri cu încăpăținare, pe când înțeleptul recunoscându-și erórea, profită de dănsa îndreptându-și, de unde rezultă că înțeleptul ajunge din ce în ce mai înțelept, ér smintitul tot mai smintit. A trecut mai mult de un quart de secol de când „Românul” a tot pledat pentru adoptarea călindarului rectificat și a revenit mai în toți anii asupra utilității acestei reforme, dovedind numeroasele avantaje ce vor rezultă dintr'ănsa, dar până acum tot înzédar, de și nimeni n'a fost în stare a-i combate argumentele, de și dificultățile sânt minime, neînsemnătoare și lesne înlăturat.

Diferința serbătorilor religioase mișcătoare, care se reguléză după Dumineca Paștilor, a fost aprópe singura obiecțiune serioasă. Ei bine! anul viitor nici această obiecțiune nu mai există și nu véd pentru ce să mai așteptăm până când se va repetă éráși aceea coincidență? Nu este ridicol a răspunde la o telegramă din Paris cu doue-spre-dece zile înaintea venirii sale? Nu este absurd că-ți sosește această epistolă la 8 decembrie și ca s'o primești și pôte s'o și publici în trecuta lună novembre? Nu este o anomalie că, plecând astăzi din București cu trenul fulger, să sosesce la Viena cu 14 zile mai târziu? Nu există încurcătură în toate transacțiunile noastre cu străinătatea? Nu ne silește stăruința noastră într'o eróre recunoscută a ne servi de indoite date? Știu că mulți imi vor obiecță, că ceruta reformă e un lucru de puțină însemnătate și că sânt alte cestiuni mai importante care merită preferința, că cum am puté merge și d'aici înainte. Fórte bine, dar să-mi fie permis a răspunde, că îndreptarea unei greșeli nu pôte fi nici odată un lucru fără însemnătate, că împregiurarea că alte cestiuni pot reclamá prioritatea, nu pôte fi un cuvânt d'a amână cele secundare la calendele grece, că nimic nu ne oprește a trată și a resolvă în acelaș timp mai multe cestiuni și în fine, că dăcă am mers până aci nu tocmai bine, ci destul de reu, pe o cale greșită, această ru pôte fi un cuvânt a continuă rătăcirea noastră.”

„Românul” declară pe pagina primă, că dela 1 ianuarie st. n. va curmă cu vechiul obicei d'a rămâne cu 12 zile îndărét și va apăre după stilul nou.

B o n b ó n e.

În necrologul ce publică asupra morții poetului Grigore Alecsandrescu, „România” citeză și următoarea anecdotă:

Gr. Alecsandrescu a fost o singură zi și ministru, atunci când capriciul lui Alexandru Ioan I. îi confiă portofoliul finanțelor. Chiebat înse a prestă jurământul, el refuză dăcând:

— Se vede, Măria-Ta, că n'a mai rămas nici o liră în tesaur, ca să recurgi la lyra unui poet pentru ministerul finanelor.

***

Intr'un salon.

Dna X... are o fetiță fórte frumósă și deșteptă.

Intr'una din zile, pe când salonul érá plin de domni și dómne cari veniseră în vizită, fetița începú să plângă, dăcând că o dor dinții.

Mama ei voi s'o mângăe și s'o facă să tacă:

— Aide, mititico, fii cu minte, nu mai plânge....

Are să-ți trecă durerea de dinți.

— Cum vrei să trecă? răspuse fetița; cređi că pot să-mi scot dinții ca tine în fie care séră?

***

Naintea tribunalului corecțional.

Se judecă un vagabond acusat de furt.

Președintele:

— Ai mai fost condamnat?

Acusatul:

— Nu-mi aduc bine aminte, dle președinte, dar sânt sigur, că în timp de cinci ani n'am fost de loc condamnat.

— Și de unde o știi?

— În timpul acesta am fost în închisóre!

***

E șiret băiețelul mamei!

Micul Petre e în sala de mănecare; mama sa intră fără de veste și îl amenință că are să-l tragă de urechi.

— Ai mai beut, dle, un pahar de Marsala!

— Nu eu mamă!

— Dar cine?

— Un pișcot l'a beut tot!

— Ah! și unde e pișcotul?

— Pișcotul?... (c'un aer grav și c'o voce îndesată) pentru a-l pedepsi, l'am mănecat.

Din luptele dela Piroto.

— Veđi portretul de pe pagina 577. —

Luptele dela Piroto, unde bulgarii au nimicuit cu totul trupele sërbe, au fost din cele mai crâncene ce se pot intipui. După ce tunurile au dărîmat tot, au urmat asaltul cu sulita și om lângă om se bătea. Șiróie de sânge curgeau pe strade și scenele cele mai înfiorătoare se perëndau înaintea ochilor.

La succesul acesta a contribuit mult preșința principelui Alesandru, care a condus însuș luptele, aflându-se pretotindene unde pericolul érá mai mare.

Ilustrațiunea din nr. prezintă înfătoșeză o asemenea scenă.

Bulgarii atacă de pe munți pe sèrbii cari se retrag.

Literatură și arte.

Conferințe literare. *Dl. Gr. I. Lahovari*, membru la înalta curte de cassatione în București, a vorbit duminică la Ateneu despre „Psihologia Criminală.” — *Dl. dr. G. Baiulescu* a ținut două seri joi în 7/17 decembrie la Brașov o conferință „Despre nutriție în general și despre nutriția omului sănătos și bolnav.”

Serate literare în București. Sâmbăta penultimă s'au deschis serate literare în saloanele dlui Titu Maiorescu în București. *Dl. B. P. Hașdeu* a citit mai multe cuvinte din Marele etimologic al „României” la care lucrează. Apoi s'au citit două poezii ale dlui Al. Vlahtuță, o novelă a dlui N. Ganea și o fantasmă parlamentară. — Sâmbătă seara a fost o întrunire literară la dl. Iacob Negruzzi, la care au luat parte dnii Carp, Maiorescu, Hașdeu, Nica, Pogor, și alți amici ai literaturii.

Dl. dr. Augustin Lauran, canonic gr. c. român de Oradea-mare, a scris în lunile din urmă mai mulți articoli în felurite ziare ungurești în contra ziarului „Religio” din Budapesta, care a publicat că unirea Românilor cu biserica Romei a fost stricătiosă pentru idea de stat maghiar, căci din Roma au eșit niște tineri cari au răspândit la Români idea dacoromanismului. Eruditul nostru canonic va reproduce toți acei articoli în broșură, care va eși pe Crăciun și va costa 60 cr. Adăugăm aici, că protopopiatul gr. c. al Orășii-mari a votat dlui Lauran pentru apărarea energică a adresa de mulțămire, care i s'a înmanat prin o deputațiune.

Scrieri de Gr. Alesandrescu. „Românul” află, că pe lângă poeziile și scrierileale lui Grigore Alecsandrescu pe cari publicul le cunoște, manuscripte inedite de ale poetului s'ar mai fi aflând în posesiunea dlui profesor Lupu Antonescu. *Dl. Lupu Antonescu* își propune a face un studiu asupra acestor manuscripte inedite. În nr. prezente reproducem una din fabulele vechi ale ilustrului fabulist.

Eserciii intuitive și gimnastice, manual pentru învățătorii școlilor populare române, întocmite după plan, de Ioan Tuducescu învățător în Lipova, a eșit de sub tipar la Arad, ediția a doua, și se află de vânzare la autorul în Lipova, cu prețul de 30 cr. Dsa va edita în curând: „Micul legendar” pentru al 3-le an de școală. Prețul 40 cr.

Documente privitoare la Istoria Românilor, culese de Eudociu de Hurmuzachi, publicate sub auspiciile Academiei Române și ale ministeriului cultelor și instrucțiunii publice din România, volumul V, partea 1, 1650—1690, cu portretul lui Gheorghe Ștefan voevod, a eșit de sub tipar în București, în stabilimentul Socec. et. Teclu.

Teatru și muzică.

Sciri teatrale și musicale. *Dl. I. C. Lugoșian* a debutat pentru prima-ora după întorcerea sa din Paris, în duminica trecută în teatrul Dacia din București, jucând actul III și V din „Ruy-Bias”, rol studiat la Paris cu dl. Moucrot-Sully la Comedia Francesă, — și în „Moțul din Ardeal” de Iosif Vulcan. — *Dra Teodorini* a avut un nou și mare succes în opera din Barcelona, debutând în „Mefistofeles.”

Teatrul Național din București. Constatând decadența societății dramatice, dl. Gion scrie în „Românul”: „S'ar crede, nevedându-se nici o nisuiță pentru a eși din această asidă primejdie finale, că societatea dramatică va putea să-și îngură peirea și să încoroneze cu florile nepătată, stăpânindu-și mărtașa... Nu mai înțelegem nimic din aceste lucruri, dar obiceiul societății dramatice va continua să se ale; continuăm a aștepta și aștep-

tăm și astăzi și vom aștepta mereu, căci măcar semn, măcar semnuleț nu vedem pe orizontul închis și adormit al societății dramatice, care să ne spună se u cel puțin să ne dea să înțelegem, că avem de gând să ne deșteptăm... Consuliul Teatrului Național aibă grijă! Republica artelor trece printr'o crasă teribilă... Nu-i ôre începutul sfârșitului, nu se simte ôre de două săptămâni încôce lămurit de tot agonia premergătoare a desnodământului fatal, la Teatrul Național, în modul de a fi și de a lucra al societății dramatice? Eu cred că da!” *Diariul „Voința Națională”* scrie, că starea financiară a teatrului Național, în acesta stagiune stă mult mai slab ca în anul trecut; actorii se plâng, au unii chiar părăsit teatrul pentru a jucă pe alte scene.” *Diariul „Epoca”* ne spune: „Direcțiunea teatrelor a intentat o acțiune în despăgubir civile dnei Aristița-Romanescu-Manolescu pentru că a călcat contractul seu. Procesul se va judeca la 14/26 ale lunii Decembrie.” „Se dice, scrie „Românul”, că numărul baletistelor va fi înmulțit la Teatrul Național și că prin adausul figurantelor, corpul de balet se va completa cu desăvârșire.” Etă acuma, ce s'au jucat în zilele trecute: vineri la 6/18 dec. tragedia „Hamlet” de Shakespeare; sâmbătă s'a dat bal cu tombolă, în folosul loteriei pentru clădirea edificiului Ateneului; luni „Linda” în beneficiul dnei Leria; marți pentru prima ôră „Kean”, dramă în 5 acte de Dumas.

A doua serată musicală în Orăștia a avut loc la 29 nov. în localul casinei române, asis.ând un public numeros. *Dl. învețator Oprea* a citit novela „Popa Tanda”; dșora Maria Popovici a eșecutat pe violină în duet cu un domn, frumoșa compoziție „Bălcescu murind”; dra Elena Orbonaș a declamat poezia „Frumos e omul, dômne” de Andrei Mureșanu; dnii A. Barcian Popovici și învățatorului Popovici a eșecutat duetul „Pe un lăgan” de R. Peters, apoi piesa „Sub acosta negră stâncă”; în sfârșit dna Baciu a cântat „Vivandiera” și dra Elisabeta Pop „Stele rele-a vîști mîrie.” *Diletanții* toți s'au achitat bine și au produs un entusiasm general, în care a avut mare parte dra Elisabeta Pop.

Teatru românesc în Brașov. Tinerii comersanți români din Brașov vor da în 14 (26) Decembrie o reprezentățiune teatrală în sala redutei. Se va reprezenta „Ginerele lui Hagă Petcu” de V. Alecsandri. Eră și de do. it să mai vedem piese române, scrie „Gazeta.”

Academie musicală se va numi o nouă societate, care se va înființa zilele aceste la București de cătră câți-va cultivatori distinși ai artelor frumoșe. Scopul societății e perfecționarea artelor și protegierea talentelor. Ședința prima s'a ținut în duminica trecută. Dorim succes și prosperare noiei societăți!

Concert la Seliște. Corpul învățatoresc dela școala capitală din Seliște a ținut Sâmbătă în 30 Noembrie st. v. în memoria Marelui Arhiepiscop Andreiu, în sala cea mare a școlei române un concert cu următorul program: 1. Cuvânt de deschidere, rostit de directorul M. Stoica. 2. Troparul Stului Andreiu, cântat de elevii școlei. 3. Cuvânt ocașional, rostit de inv. D. Chirca. 4. Imn la mormântul Marelui Andreiu, cântat de elevii școlei. 5. Frații Jderi, poezie de Alecsandri, declamată de inv. I. E. Prodan. 6. Poezie, cântată solo de inv. A. Gogonea. 7. Din Povestea Vorbei, poezie de A. Pan, declamată de inv. D. Lăpădat. 8. June Române și Reîntorcerea victorioșă, poezii cântate de elevii școlei sub conducerea inv. I. Hociotă.

C e n o u ?

Sciri personale. *Regina României* a chemat la palat pe dômnele patronese ale Societății de binefacere „Elisabeta Dômna”; s'au discutat primele măsuri de

luat pentru ajutorarea săracilor chinuți de gerul cel tare ce a început. — *Dl dr. Corneliu Diaconovich*, proprietarul și directorul revistei „Rumänische Revue”, a petrecut zilele aceste la București. — *Dna Olga Sigärt* a trimis administrațiunii loteriei Ateneului din București suma de 940 lei, produsul a 940 bilete de loterie vândute de domnele severinene. — *Dna Coralia Savescu* din București a depus la casieria Băncii Naționale suma de 1000 lei pentru 1000 bilete ale loteriei Ateneului român din București. — *Dl Stefan Căcovean*, vice-notar la tribunalul din Alba-Iulia, a fost numit notar la același tribunal. — *Dl Petra Petrescu* din Brașov își exprimă deosebita mulțumită onor. domni cari, în urma apelului dsale din 1/13 Noembrie, au binevoit a-i trimite rapoarte despre asociațiunii și reuniuni române, și se roagă totodată ca. până la 1 (13) Ianuarie 1886, să i se trimită rapoarte și dela reuniunile, dela cari n'a căpătât pân' acum

Cununie în costum național. Orașul Deva a avut în 8 novembre a. c. o cununie rară, aceea a dlui Nicolae I. Ciurcu, librar în Brașov, cu gentila dsoră Emilia Cornelia Nicoră, fiica părintelui George Nicoră din localitate. La orele 12 din ți biserica română, una din cele mai spațioase din Transilvania — eră plină de popor și onorațori — fără deosebire de religione și naționalitate, — ceva extraordinar pe la noi. De odată sosese cortegiul în trăsuri deschise; în frunte eroina țilei, mândra mirasă însoțită de drăgălașa domnă nașă Elena St. Nicolau din București, amândouă în porturi naționale elegante, prę frumoșe; urmază mirele și nașul, Dr. George I. Ciurcu dela București, apoi părinții șci. E primul cas acesta în Deva și giur, ca o familie frunțase română să întrebuinteze portul național, când poporul de mult nu-l mai are, înlocuindu-l cu altul străin. Efectul a fost binefăcător; românii erau încantați și mândri, mulți lacrimau de bucurie, chiar și neromânii se desăruu prę măgulitor despre costum. E imbucurător acest bun început și sperăm, că de aci încolo sublimul port românesc va scote cu totul „șlepurile” necomode și prę scumpe din societatea română, pe acele „șlep”-uri, cari ascund frumusețile particulare ale taliei române, grațiile proprie româncuței, delicatele ei mișcări mădișe, ascundând și înghițind sume mari din averea și sudorea româncușă. Sub decursul încungurării „Isaie dăntuiesce” fratele mirelui a presărat întâiu ghirlanda nuntașilor, apoi întreaga biserică cu bucheturii miei de flori naturali dela Sinaia, cari asvêrlite în aer pe neașteptate, au produs multă veselie în public. În fine publicul a aplaudat părechea tineră, făcându-i spalir, ér la esire multe amice, fete mari, au presărat și asvêrlit cu flori parechia tineră și pe nași.

Martor.

Școla superioară de fetițe din Sibiiu. La apelul comitetului „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român” de a contribui mijloce bănești intru înființarea și susținerea școlei superioare de fetițe cu internat, au mai respuns: Prin lista nr. 140 (colector dl Dr. D. P. Barcian, secretarul „Asociațiunii”): Dimitrie Comșa, profesor, Sibiiu 10 fl., Ioan Ghibu, prof. Sibiiu 10 fl., Dimitrie Cuntan, prof. Sibiiu 5 fl., George Dima, prof. Sibiiu 5 fl., Dr. Ioan Moga, medic, Sibiiu o obligațiune a băncii „Transilvania” în valöre nominală de 100 fl. Suma 130 fl. Prin Lista nr. 115 (colector dl Coriolan Bredicean, avocat în Lugos), Fabiu Rezei, avocat, Lugos 5 fl., R. Hațeg, Lugos 2 fl., I. Ianculescu, Lugos 5 fl., I. Nedelco, avocat, Lugos 2 fl., Iosif Moidovan, invetător, Lugos 1 fl., I. B. Popovici, comerciant, Lugos 2 fl., C. Bredicean, avocat, Lugos 20 fl. Suma 33 fl. Prin Lista nr. 33 (colector dl Michal Cirlea, avocat în Alba-Iulia): Michal Cirlea,

advocat, Alba-Iulia 3 fl., Basiliu Bașota, jude reg. Alba-Iulia 2 fl., Stefan Căcovean, adv. Alba-Iulia 1 fl., Alexandru Velican, adv. Alba-Iulia 1 fl., Ioan Cirlea, econom, Alba-Iulia 1 fl., Georg Filip, adv. Alba-Iulia 2 fl., Nicolau Barbu, adv. Alba-Iulia 1 fl. Suma 11 fl. Prin Lista nr. 83 (colector George Lazar, avocat în Vinga): George Lazar, avocat în Vinga 5 fl. Suma 5 fl. Aurelia de Trapsia, Lemberg 30 fl. G. Boieriu, membru fundator al „Asociațiunii transilvane”, Blaj, un bitet de depuneri al institutului de credite, „Albina” despre 20 fl. cu destinațiunea, ca această depunere să se fructifice până va ajunge suma de 25. fl. Transportul publicațiunilor anterioare 2615 fl. Suma 2729 fl. și o obligațiune de 100 fl. și un bilet de depuneri despre 20 fl.

Adunarea dómnelor române din Alba Iulia, convocată din inițiativa dómnei Eufemia Pipoș având în vedere că în anul viitor adunarea Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român se va ține în Alba-Iulia, având în vedere că óspeșilor, cari cu ocaziunea acesta ne vor onorá cu prezența lor, trebuie să le facem timpul cât il vor petrece în giurul nostru cât mai plăcut, au hotărit a da cu ocaziunea acelei adunări un concert impreunat cu bal, al cărui venit curat va fi în folosul Asociațiunii române. Ca să putem însă satisface acestei dorințe, stimabilele dómne și domnișore române din Alba-Iulia și giur, sânt rugate, ca înainte de tóte să se îngrijescă de acum de costume naționale, în care să se presente la festivitatea menționată, ca astfel frumoșele nóstre jocuri naționale „Romana”, „Hora” etc. să-și câștige coloritul cel mai pitoresc; mai departe, cari doresc a luá instrucție în invetarea jocurilor nóstre naționale, precum și cari ar avé bunăvoința de a luá parte la arangiarea concertului prin debutare ca cântărețe, pianiste, violoniste seu declamatóre, anume declamând pe „Penes Cărcanul” de Alexandri seu „Mărirea șirămoșilor” de Sion, să binevoiescă până în Ianuarie 1886 st. n. a se însinua la menționata dómna presidentă, seu la subscrișa. Prin încredințarea comitetului arangiat al femeilor române din Alba-Iulia. Alba-Iulia, în 9 Decembrie 1885. *Cornelia Cirlea n. Bașota.*

Adunări invetătorești Despărțământul al țele al reuniunii invetătorilor gr. or. din districtul Zernești a ținut adunarea sa generală ordinară la 12 dec. n. în localul școlei gr. or. din opidul Codlea. — Reuniunea invetătorilor români gr. or. din districtul Sas-Sebeș va ține adunarea sa la 28, 29 și 30 dec. st. v. în localul școlei gr. or. din Sas-Sebeș.

Bal la Hațeg. Sodalii români din Hațeg au dat la 3 dec. st. n. un bal filantropic. Vinitul curat a fost destinat pentru scopul d'a cumpăra costume călușești. Petrecerea a reeșit bine, cu tóte că inteligința română n'a spriginit, după cum s'ar fi așteptat, întreprinderea sodalilor. S'au jucat mai multe jocuri naționale; Hora, Călușerul și Bătuta au fost esecutate de 10 tineri în costume naționale, cari au fost intimpinați cu căldură și aplaudați cu entusiasm. Se crede, că sodalii vor mai arangia și 'n carnaval asemenea petrecere.

Societatea Petru Maior a junimei române din Budapesta ș-a reconstituit biuroul pe anul școlar curent astfel: ședinte dl dr. Corneliu Diaconovich, vicepreședinte Drd. în med. Emil cav. de Pușcariu, secretar șerban de Voila, notari Petru Corneanu și Antoniu Cotul, cassar Șandor de Vișt, controlor Georgiu Pop și bibliotecar Ilie Preșupaș, studenți în drept.

Vieta socială în București. Săracii și răniți sarii „Romănul” vor anima Bucureștii care admormise. Șeratele obului au luat proporțiuni mai mari și lumea elegantă, după măsima „utile dulci”, vine să danțeze în folosul celor care sânt în mizerie, puind în pușcu-

lița lor care e depusă la intrare, fie-care după pofta și punga lui. În toate săptămânile e câte o serată astfel, și dămnă la care a fost aceea serbare se duce a doua zi des de dimineață să facă fericiti în cartierul unde stau săracii pe care-i are supt protecție.

Vânătoarea de cititori. Ziarele americane întrebuintează toate mijlocele pentru a atrage pe cititori și-a nu perde abonații. Unul din ele, „Missoury Advertiser“, publică acum de curând un leading article pentru a demonstra că cel mai sigur indice al unei morți apropiate este nepăsarea în materie de sciri date de ziare. Dar ceea ce este mai ciudat ca reclamă, este înștiințarea următoare publicată de un ziar din Arizon în capul colónelor sale: „Avem durerea d'a anunța cititorilor mórtea lui Willy Muckerow! Rămășițele lui să se odinască în pace! Eră cel mai onest om din lume! Profităm de această ocaziune pentru a aduce aminte, că, cu puține zile mai înainte d'a muri, luase și plătit un abonament de trei ani! Văduva lui neconsolabilă pöte să fie sigură că-i vom trãmite ziarul regulat! Ce suflète bune!“

Sciri scurte. *Reuniunea femeilor române* pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și din giur ținud adunarea sa generală la 12 dec. st. n. în sala de desemn a gimnasiului român, sub presiudul dnei Susana Mureșan. — *La Abrud* Reuniunea femeilor române din Abrud. Abrudsat și giur a ținut parastas pentru repausata Judita Macelar n. Tobias, fostă membră onoravă și funcționare a Reuniunii. — *O fabrică de țesături* se va înființa în România de cătră cercul agricol din București, cu un capital de 600,000 lei. — *Academia română* este autorisată prin decret regal a primi legatul de 10,000 lei, ce i s'a făcut prin testamentul repausatului Gheorghe San-Marin. — *În sălonele unei Oțeleșan* în București s'a dat marția trecută o serată musicală generală în fațorul rãmășilor bulgari și serbat, care a produs 10,000 de franci.

Terminul de deslegare e 31 decembre st. n. Ca totdeuna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

***

Deslegarea ghicitei din nr. 30:

- 1—1 = L.
- 2—3 = Cot.
- 3—3 = Andes.
- 4—4 = Eurotas.
- A—B = Lodomeria.
- 5 5 = Menelau.
- 6—6 = Carne.
- 7—7 = Cir.
- 8—8 = A.

Deslegare bună n'am primit dela nimene.

***

Deslegarea ghicitei de șac din nr. 31:

De-aș fi iubit'o ângerul care
Te-adórme nóptea cu glasul seu ;
Ți-aș furá tainic o sárutare
Și 'n cer te aș duce pe sinul meu...

Dar nu-s nimica, scumpá copilá,
De cât un june ce te ador :
De mine dragá fie-ți dar milá
Și nu-mi respinge al meu amor!

Deslegare bună primirám dela dómnele și domnișórele: Eufemia Stefanica Duma, Ecaterina Mangra, Elena Silași, Victoria Mircea, Georgina Mișci, Sidonia Major, Cornelia Putici, Viora Miloi, Josefina Popescu, Amalia Crăciun, Maria Ardelean și dela dñi D. T. Popovici, P. I. Botă, Aureliu Hucea.

Ghicitura de șac.

De Cornelia...

	ror!	par-			ro-	mu-	
tea	ui-	De	rea	că	pe	ve-	rea
tor,	E	tutu	ce	Se	lo-	du-	nă'i
	óre	ta-			de	pă-	
	gi-	ve-			mor-	merg	
a-	că	E	mânt.	ții	ore-	lu	mânt,
ația	Se	mă-	de	re	De	în	făr'
	vis	vi-			to-	bi	

...pöte deslegá după promenada calului.

Indreptare. În nr. 47 în poesia „Legendă Mioritului“ s'au săracurat unele greșeli de conștină și de tipar. În loc de „șac“ de franci: în șirul primă, după cuvântul „noptii“ să se citecă „senin“; în șirul al doile, în loc de „cer“—„ceruri“; în șirul 14 în loc de „n“—„in“; în șirul 17, în loc de „Misiot“—„Miosot“; în șirul 26, în loc de „in“—„din“ și în loc de „din“—„in“; în șirul 30, în loc de „mórte“—„mórte-i.“ Pe colóna a doua, șirul 20 în loc de „geu“—„greu“; în șirul 6 din jos în sus, în loc de „Misiot“—„Miosot“. Pe pagina 554, șirul 8, în loc de „pe“—„spre“ și în șirul 11, în loc de „vëntu-i“—„vënturi“.

Călindarul săptămânei.

Diua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sərbătorile.	Sórele resare	Sórele apune
Duminea 30 după Rusale. Luc. XVIII. 18—27 inv. 8.					
Duminea	8	20	Cuv. Patapie	7 48	4 4
Luni	9	21	Zámis. sfintei Ana	7 48	4 4
Martți	10	22	Sții Mina, Ormogen	7 49	4 5
Mercuri	11	23	Cuv. Daniel stálp.	7 49	4 5
Joi	12	24	† Sf. Spiridon	7 49	4 6
Vineri	13	25	Sții Axentie, Eustație	7 50	4 7
Sâmbetá	14	26	Sții Tirs, Lefkie	7 50	4 7

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósv în Oradea-mare.